

Durangoko XXVI Liburu eta Disko Azoka

Zer kontatzen du narratibak?

Durangoko Azokan liburuak aipagai direla eta, lau idazle bildu ditugu mahai baten inguruan. Batez ere poesia baina ipuin batzuk ere idatzi izan dituen Joxerra Garzia ezarri dugu moderadore. Bere inguruan, historia ezberdinetako hiru narratzaile: Ramon Saizarbitoria, Mikel Hernandez Abaitua eta Joxemari Iturralde. Egin dugu Gipuzkoatik kanpoko narratzaile biltzeko saiorik, baina alferria izan da gure ahalegina.

JUAN LUIS ZABALA / DONOSTIA

JOXERRA GARZIA.— Atxagaren 'Obabakoak' liburuak eta bere inguruko fenomenoak euskal narratibari bi aro bereizten dituela esan izan da. Zuen narratiba lanetan izan al da aldaketarik horren ondorioz?

MIKEL HERNANDEZ ABAITUA.— Nik, egia esan, ez dut oso garbi ikusten Anjel Lertxundik esandako hori horrela denik, 'Obabakoak' baino lehen eta gero bi aro diferente direnik. 'Obabakoak' liburuan azaltzen diren ipuin asko lehenagokoak dira eta alde aurretik argitaratuta zeuden. 'Obabakoak' argitaratu baino lehen ere, hor zegoen Atxaga, eta oso idazle ona zen.

GARZIA.— Beraz, esan daiteke narratu behararen aurrean, lehenengo problemak daukaala, eta lehenengo soluzio berberak.

HZ. ABAITUA.— Aldatu dena idazlearen estatusa da. Badirudi orain euskal idazlerik badagoela, ze gutxienez autore bat badaukagu, he-

mendik kanpora ezaguna dena. Baina Atxaga eta beste askoren gauzak lehenagotik ere bazeuden.

RAMON

SAIZARBITORIA.— Dударик gabe, inferioridade konplexuak gainditzeko lagundu egin du. Badirudi jendearentzat—irakurle izan ala ez—orain baieztatu egin dela hemen idazleak daudela. Eta ez bakarrik hemengoen-tzat, kanpokoan aurrean ere bai, orain badirudi ikusi dela gurea ez dela pellokeria bat, ez dela sublitteratura. Baina idazle gisa, nik uste dut, pertsonalki, hori baino gehiago suposatuta izan duela literatura mota baten rebalorizazioa. Esperimentalismoetatik urruti, prosa poetikoa batetik gertu, gauzak sentsibiltatez kontatuz, eta oro har munduan zehar dagoen joerarekin bat eginez.

GARZIA.— Ramonek aipatu dituenez aparte—samurtasuna, prosa poetikoa eta abar—, sintaxi mailan egindako aportazioa aipatu izan dute hainbat idazle, Juan Mari Lekuona horien artean, sintaxi propio baten

CARLOS VILLAGRAN

I Mikel Hernandez Abaitua. 'Etorriko haiz nirekin?' nobela argitaratu du aurten, hemen eta gaurko egoerari estu lotua. Ipuingile oparoa ere bada.

«Horretarako joera dagoela dirudi, baina nik uste dut literaturan ezin dela bide bakar bat dagoela esan, eta gainerrakoak ukatu».

MIKEL HZ. ABAITUA

lanketa dagoela.

SAIZARBITORIA.— Orrialde batzuk inpaktanteak izan ziren niretzat, saria baino askoz lehenago. Euskaraz ere narratu daitekeela sinisten laguntzen duen prosa landua aurkitu nuen Atxagaren lanetan. Mesanotxean izan eta edozein orrialdetatik hasi eta irakurtzeko plazer hutsez irakurtzeko moduko prosa. Beste prosekiko inbidiarik sentitu beharrik ez dugula erakusten zuen. Eta ordura arte nik ez nuen hain garbi ikusi hori inoiz.

HZ. ABAITUA.— Sintaxiari buruz hi-

tzegiten hasi garenez, nik aipatu nahiko nuke Atxagaren prosan 'Obabakoak' agertu baino lehen, oso inpaktantea izan zela, garai hartan bertan, 'Etiopia' liburuiko prosa (sarrerakoa barne). Atxagaren prosa hartan, Arestirengan hasitako zerbaiten jarraipena dago nire ustez: herri hizkeraren eta klasikoaren arteko sintesi interesgarria. Atxagaren prosa honetan, mendealdeko hizkuntzen sintaxia dago, ingelesez *standard average European* deitzen dena, hau da, klasiko grekolatinoengandik etorritakoa: «...etorri zen nire etxera, non bait nengoen...», «...hain kezkatuta, non ez bait zen...» eta horrelako egiturak, nire ustez maizago erabili beharko lirakeenak. Erritmo eta kadentzia bat suposatzen du sintaxi honek. Herri hizkera eta hizkuntza kultoaren arteko sintesia egiten gehien saiatu den idazlea da Atxaga, eta baita ongien egin duena ere.

JOXEMARI ITURRALDE.— Nik uste dut, nolanahi ere, gaia aldatuz, ez dagoela bide jakin bat. Eta Atxagak mugarri bat jarri arren, eta bide bat markatu arren, nik beste bide batetik jo dezaket. Atxaga asko gustatzen zait, baina beharbada Claude Simon gehiago. Ez dago inondik ere kausa-efekto zuzenik literaturan.

GARZIA.— Ez, hori garbi dagoela uste dut. Eta 'Obabakoak' argitaratu ondoren azaldu diren narrazioen artean ez dago asko Atxagaren bidetik joan denik. Nolanahi ere, azkenaldi honetan, gauzak kontatze hutsagatik kontatu beharrean, literaturak problematika eta teknika moduan planteatzen dituen arazoak soluzionatzeko idaztera pasatu dela uste dut. Eta gaur egun, aintzat hartzeko moduko idazle gehienak horretan ari direla.

HZ. ABAITUA.— Lehen beti esaten zen euskaraz idazten zela euskararengatik. Gaur, aldiz, literaturarengatik idazten da. Hik, Ramon, euskarari laguntzeagatik idazten huela esan izan duk. Baina niri baieztapen hori oso harrigarria iruditzen izan zai-

Bizkai Idazle Alkartea

BIGARREN GAZTEENTZAKO LITERATURA LEHIAKETA Bizkaieraz

TXIKIAK:
GAZTETXUAK:
GAZTEAK:
SARIAK:

11 urterarte Gai Librea.
14 urterarte Gai Librea.
18 urterarte Gaia: BIZKAIA.

2-3 orrialdekoa
3-5 orrialdekoa
5-10 orrialdekoa

Txikiak
1. saria 20.000 pta
2. saria 15.000 pta
3. saria 10.000 pta
4. saria 5.000 pta

Gaztetxuak
30.000 pta
25.000 pta
20.000 pta
15.000 pta

Nagusiak
60.000 pta
50.000 pta
40.000 pta
30.000 pta

Lanak orijinalak izango dira. Idazlearen zehaztasunak kartazal baten barruan bialdu behar dira, kanpoko aldean ezizena eta adin-saila adierazita.

EPEA: Abenduaren 31 arte. NORA BIDALI: BIA-BIZKAI IDAZLE ALKARTEA Aita Pasiotarren Egoitza. Euba. 48290 AMOREBIETA

EUSKO JAURLARITZA eta BIZKAIKO FORU ALDUNDIKO KULTURA SAILEN LAGUNTZAZ